

עין משפט נר מצוה
ג מ"י פ"ד מהל' שמיטה ויזל
הל' טז. ד מ"י פ"א מהל'
שמיטה ויזל הל' טו.

מסורת הש"ס
פ"ה ב) ר"ה דף ט"ו:

שינויי נוסחאות למשנה
1 במשנה שבר"ש כ"י ליתא
תיבות "ר" מאיר אומר.
2 על, ר"מ. 3 במשנה שבר"ש
כ"י ליתא מתיבת "וחכמים" עד
"גביו".

רמב"ם דפוס ישן

פ"ה א מה שאמר שביעית
של"ה שניה. ר"ל שאפשר
להיות דינם דין פירות שביעית
בשנה שניה מן השבוע וזה
כשידומה להם שיתחילו להנץ
בשנה שביעית והם עושות פרי
לשלש שנים ונגמר פרים בשנה
שניה מן השבוע שהיא
שלישית לתחלת שנת השמיטה
שיתחילו להנץ בו ומפני זה
מותרים לאכול בקדושת
שביעית אחר שהנצו בשמיטה
וכבר פירשנו שבנות שוח
ממיני התאנים הלבנים וכן
הפרסיות ואין הלכה כרבי
יהודה: ב ל"ף. ממניי הבצלים
וכן אמרו לוף הוא הבצלים,
ואומר אם רוצה לטמון אותם
בארץ כמו שיטמין החטה
והשעורים וזולתם אינו מותר
לו להטמין שיעור מועט מפני
שדומה לזרע וכאילו הוא זורעו
ואינו נראה שהוא טומנו, אבל
מותר לו לטמנו כשיעשה
חפירה בארץ שיעורה מכל
סאתים והם י"ב קבים ויהיה
גובה שלשה טפחים וטפח עפר
על הבצלים זה דברי ר' מאיר
וחכמים מתירים להטמין
ארבעה קבים והוא שיהיה
בגובה המקום טפח בלבד:

הערות לר"ש

1 כ"י. ובר"י: ולא התירו
הכתוב לטמון.

ליקוטים

[שי"ד לעיל עמוד ג] י"א. בר"ש. ד"ה ואם היה. ע"י
בתו"ט. ולענ"ד דקאי אקוצר
בלילה כו'. שאם היה מתכוין
שיבוא למחר ויטול את הגסין
שיוותר מהני תנאו, ואפי'
לדקין אין לו שכחה, ולא דמי
למה שאני שוכח אטול, כיון
דאין דרך בני"א לקצור בלילה,
ואם צריכין לקצור בלילה באין
ביום ונטולין הגס, והוי קציר
שיש אחריו קציר. אך דוקא
בהתנה דבלא התנה גמר בדעתו
שלא יקצור עוד. (ראמ"ה)

פ"ה א בנות שוח. פירשתי צריש מסכת למאי: פ"ה א כוונתו צאמרו שביעית של"ה שניה
שביעית של"ה שניה. לפירות החונטים שביעית
אין נגמר זישולן עד שנה שניה של שמיטה, [והיא
שלישית לחנטה], ואז נוהג בהן דין שביעית, דבחר חנטה

פרק חמישי

א בנות¹ י שוח שביעית שלהן

שניה, שהן עושות לג'²
שנים. ר' יהודה אומר הפרסאות
שביעית שלהן מוצאי שביעית שהן
עושות לב' שנים. אמרו לו לא
אמרו אלא בנות שוח: ב הטומן
את הלוף בשביעית ר' מאיר אומר¹
לא יפחות מסאתים עד² גובה שלשה
טפחים וטפח עפר על גביו
וחכמים³ אומרים ילא יפחות מד'

אזלינן: פרסיות. פירש צערוך
תמרי פרסייתא שהן עושות לב'²
שנים. עוד פי' [לשון אחר] מין
תאנים שעושים מצ' שנים לב'²
שנים: ירושלמי (הל' א). מהו
בנות שוח, פיטיריה. מה, בכל
שנה ושנה הן עושות או אחת
לג' שנים. בכל שנה ושנה הן
עושות אלא שאין פירותיהן
נגמרין אלא לאחר ג' שנים.
כיצד הוא יודע רבי יונה
א(ו)מר מקשר בהן חוטין תני
שמואל תוחז בהן קיסמין.
פירוש. בכל שנה ושנה הן
עושות. שחונטים בכל שנה ומואלין בהן פירות גמורין
בכל שנה, אלא שבכולן משעת חנטה עד שעת גמר פרי
ג' שנים, ונמצא צילין בכל שנה ג' מיני פירות, של שנה זו ושל צ' שנים ושל ג'. ולהכי צעי כיצד יכיר של שביעית,
דאע"פ שאלו נגמרו ואלו לא נגמרו זמנין דלא מינכרי כולי האי אלא צעעמה: ב הטומן את הלוף. רגילים
היו לטומנו צארכן דתתן צפאה צסוף פ"ו (מ"י) וכל הטמונים צארכן כגון הלוף והשום והצנלים. ולא התירו חכמים¹
לטמון שביעית דבר מועט, משום דמיחזי כזרע, עד שיטמון סאתים ולא יפורס, דלרין שיעלה גובה הכרי ג'

פירוש מהר"י בן מלכי צדק

פירוש מהר"י בן מלכי צדק
שאסור לנו לכרות עץ מאכל. בב"ק בפ' החובל
(צא): אמר רב דיקלא דטעין קבא אסיר למיקציה,
פי' הקב ד' ריבועין הא פחות שרי. מיתבי וכמה
יהא בזית ולא יקצנו רובע, ופריק שאני זיתים
דחשיבי.
פ"ה א בנות שוח. ירושל', מהו בנות שוח פיטידיאה
וגרסי' בנות שוח הן חרובין. שביעית של"ה שניה
שהם עושות לג' שנים. כיצד מה שחונטין שנה
ראשונה, בשניה בוחל, בשלישית מ[ת]בשלות¹, וכן
מה שחונטין ברביעית בחמישית בוחל בששית
מתבשלות. ולפי זה החשבון מה שמוציאין
בשביעית, במוצאי שביעית בוחל, בשנה שניה
לשביעית מתבשלין, עתה באלו הפירות הנלקטין
לשנה ב' את נוהג בהן דין שביעית דבחר חנטה
אזלינן ואלו בשביעית חנטו. ואני פירשתי כסידורן
שכל שנה ושנה עושין ופירות ראשונה נגמרין בג'²
ופירות ב' נגמרין בד' ופירות ג' נגמרין בה' וכולן
כסדר הזה. ושאלו ואיך ידועין כל פירות שנה
ושנה, ר' יונה אמר קושרין בחוט אלו בחוט לבן
ואלו בחוט שחור (ובאדום ובירוק) [או זה אדום
וזה ירוק]², וכן לדברי האומר תוחב בהן קיסמין³.
ובבליים פירשו (ברכות מ:) בנות שוח תאנין
לבנות. ר' יהודה אומר הפרסאות. פי' הן תמרי

פירוש הרא"ש

פ"ה א בנות שוח. וממיה לי צמאי פליגי דצצר שיש לעמוד עליו, אם
לא נאמר דצהא פליגי ר' יהודה צצר חנטתן צשנה זו וגמרין
צשנה שנייה וחכמים צצרי עיקר גידולן צשנה ראשונה אלא
שנמשכין לתוך שנה שנייה: ב הלוף. רגילין לטומנו צארכן
דתתן פ"ו דפאה וכל הטמונין צארכן כגון הלוף והשום
והצנלים, ולא התירו חכמים לטמון שביעית דבר מועט דמחזי
כזרע עד שיטמון סאתים, ולא יפורס אלא לרין שיהא גובה

1 הגהת הגרנ"ז. 2 כפתור ופרח. 3 ר"ל שתוחב בהן קיסמין
בצבעים שונים (הגרנ"ז). 4 תיבה זו אינה מובנת. ועיין בהערות
הגרנ"ז. 5 כתב הגרנ"ז דצ"ל "עד גובה" או "על גובה".